រានមានជីវិតចូលរួមឱ្យពេញលេញក្នុងដំណើរការតុលាការ និងពិចារណាថា តើព័ត៌មានដែលតុលាការប្រមូលបានអាចប្រើប្រាស់បានបន្ទាប់ពី អ.វ.ត.ក ត្រូវបានបិទ។

- **អ្នកផ្តល់ជំនួយ:** ផ្តល់មូនិធិដល់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីឧបត្ថម្ភដល់ជនជាតិភាគតិចនៅរស់រានមានជីវិត ដែលរងគ្រោះពីអំពើហិង្សាផ្លូវភេទក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ផ្តល់មូលនិធិក្នុងការស៊ើបអង្កេតលើអំពើហិង្សាផ្លូវភេទ និងជម្រុញរដ្ឋាភិបាលឱ្យដោះស្រាយបញ្ហាអំពើហិង្សាផ្លូវភេទដែលកើតមានកន្លងមក។
- **អង្គការសង្គមស៊ីវិល:** ផ្តល់សេវាផ្លូវច្បាប់ វេជ្ជសាស្ត្រ និងសុខភាពផ្លូវចិត្តដល់ជនជាតិភាគតិចនៅរស់រានមានជីវិត បង្កើតក្រុមគាំទ្រ និងសហការជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ ដើម្បីធានាការពារអ្នកនៅរស់រានមានជីវិត ដែលបានលាតត្រដាងរឿងរ៉ាវរបស់ខ្លួន។
- **សាស្ត្រាចារ្យ និងស្ថាប័នអប់រំ:** ផ្តល់ព័ត៌មានដល់សិស្សអំពីអំពើហិង្សាផ្លូវភេទលើជនជាតិភាគតិចក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងផ្តល់កម្មវិធីសិក្សាអំពីការការពារអំពើហិង្សាផ្លូវភេទ ដើម្បីលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រ។
- **អ្នកស្រាវជ្រាវ និងអ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រ:** ស៊ើបអង្កេតអំពើហិង្សាផ្លូវភេទរបស់ជនជាតិភាគតិច ជាពិសេសផលប៉ះពាល់នៃការរៀបការដោយបង្ខំលើអត្ត-សញ្ញាណវប្បធម៌របស់ពួកគេ។
- **ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ:** រាយការណ៍អំពីលទ្ធផលរកឃើញនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវទាំងនេះ និងសហការជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិល ដើម្បីធានាឱ្យមានការរាយការណ៍ត្រឹមត្រូវ និងងាយយល់។
- **សមាជិកសហគមន៍:** អប់រំខ្លួនឯងអំពីអំពើហិង្សាផ្លូវភេទលើជនជាតិភាគតិចក្នុងរបបខ្មែរក្រហមពិភាក្សាអំពីបញ្ហានេះជាមួយប្រជាជនដទៃទៀត ជួយអ្នកនៅរស់រានមានជីវិតឱ្យទទួលបានសេវានានា និងទាមទារឱ្យមានការទទួលខុសត្រូវពីជនល្មើស។

ការសង្ខេបនេះចម្លងចេញពីរបាយការណ៍ទាំងមូល ហើយដែលអាចរកបានពី http://gbvkr.org/

ការអនុវត្តន៍ការសម្ភាសន៍សាកល្បង

ស្តូបនៅបឹងជើងឯក

© ២០១៤

ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា
ផ្ទះលេខ ១ LE0, ផ្លូវលេខ ៤៥០ សង្កាត់ទួលទំពូង២ ភ្នំពេញ កម្ពុជា
http://gbvkr.org/

ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា
CAMBODIAN DEFENDERS PROJECT

អំពើហិង្សាផ្លូវភេទលើជនជាតិភាគតិច ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម

Rochelle Braaf
ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា

ការសិក្សា

ក្នុងឆ្នាំ២០១៣ ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា ដែលជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផ្តោតលើការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ បានអនុវត្តការសិក្សាមួយដើម្បីស៊ើបអង្កេតរឿងរ៉ាវរបស់ក្រុមជនជាតិភាគតិច ដែលបានកើតឡើងក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ត្រូវបានអនុវត្តដោយផ្តោតជាពិសេសលើអំពើហិង្សាផ្លូវភេទលើក្រុមជនជាតិភាគតិចទាំងនេះ។ ដើម្បីប្រមូលព័ត៌មានសម្រាប់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ យើងបានធ្វើបទសម្ភាសន៍ជាមួយបុរស និងស្ត្រីជាជនវៀតណាម ខ្មែរក្រោម ខ្មែរអ៊ីស្លាម និងចាម និងអ្នកមានប្រវត្តិផ្សេងៗ ទៀតចំនួន១០៥នាក់ ដែលនៅរស់រានមានជីវិតពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ បទសម្ភាសន៍ត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងខេត្តចំនួនប្រាំមួយ ហើយអ្នកផ្តល់បទសម្ភាសន៍ត្រូវ បានសួរទាក់ទងនឹងអំពើហិង្សាផ្លូវភេទ លើក្រុមជនជាតិភាគតិចទាំងបួនក្រុមនេះ និងផលប៉ះពាល់បច្ចុប្បន្ននៃអំពើហិង្សានេះ លើអ្នកនៅរស់រានមានជីវិត។

ផ្សារជនជាតិចាម

លទ្ធផលរកឃើញទូទៅ

ការសិក្សារបស់យើងរកឃើញថា ដូចគ្នានឹងប្រជាជនទូទៅ ក្រុមជនជាតិភាគតិចក៏ទទួលរងនូវអំពើហិង្សាផ្លូវភេទក្នុងរបបខ្មែរក្រហមដែរ។ អំពើហិង្សានេះរួមមាន ការបង្ខំ

ឱ្យរៀបការ ការបង្ខំឱ្យរួមភេទ ការរំលោភសេពសន្ថវៈ ការរួមភេទដើម្បីទទួលបានម្ហូបអាហារ ឬ សិទ្ធិពិសេសផ្សេងៗទៀត (ការរួមភេទដើម្បីរស់រានមានជីវិត) ទាសករផ្លូវភេទ ការយាយីផ្លូវភេទ និងការរំលោភបំពានដទៃទៀត។ ជនរងគ្រោះមួយចំនួនទទួលរងអំពើហិង្សាផ្លូវភេទលើសពីម្តង ហើយក្នុងករណីជាជនរងគ្រោះ និង/ឬជនល្មើសរំលោភសេពសន្ថវៈមានច្រើននាក់ ហើយភាគច្រើននៃជនរងគ្រោះត្រូវបានសម្លាប់បន្ទាប់ពីរំលោភរួច និងពេលខ្លះសាកសពពួកគេត្រូវបានកាត់ផ្តាច់ចេញពីគ្នា។ ជនរងគ្រោះដែលជាជនជាតិភាគតិចស្ទើរតែទាំងអស់ជាស្ត្រី ហើយភាគច្រើនជាស្ត្រីវ័យក្មេង។

នៅក្នុងករណីអំពើហិង្សាផ្លូវភេទភាគច្រើន បទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្តិឡើងដោយបុរសដែលមានអាយុចន្លោះពី១៨ ទៅ ៣០ឆ្នាំ ឬចាស់ជាងនេះ ហើយបុរសទាំងនេះភាគច្រើន ជាអ្នកបម្រើការងារឱ្យពួកខ្មែរក្រហម។ មានតែអាជ្ញាធរ ខ្មែរក្រហមប៉ុណ្ណោះដែលជាអ្នករៀបចំការរៀបការដោយបង្ខំ និងបង្ខំឱ្យរួមភេទជាមួយគ្នាបន្ទាប់ពីរៀបការ។ នៅក្នុងករណីបង្ខំឱ្យរៀបការនេះផងដែរ ភាគីប្តីមួយចំនួនបានបង្ខំប្រពន្ធថ្មីឱ្យរួមភេទជាមួយខ្លួន។

ពេលខ្លះ ជនល្មើសធ្វើការរំលោភសេពសន្ថវៈជាក្រុម ដែលអំពើហិង្សាផ្លូវភេទបែបនេះ មានការឯកភាពពីក្រុមជនល្មើសដោយពួកគេដឹងថា មិនមានការដាក់ទណ្ឌកម្មលើខ្លួនឡើយ។ ភស្តុតាងផ្សេងទៀតបង្ហាញថា ជាញឹកញាប់ជនល្មើសប្រព្រឹត្តបទល្មើសដោយបើកចំហ ឧទាហរណ៍ ការបង្ហាញអវយវៈភេទរបស់ជនរងគ្រោះជាសាធារណៈ ការទុកសាកសពជនរងគ្រោះចោលទាំងអាក្រាតនៅទីវាល ឬការជជែកគ្នាពីបទល្មើសផ្លូវភេទ ដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្តដោយបើកចំហ។

មានការរកឃើញពីភាពខុសគ្នាសំខាន់ៗមួយចំនួនរវាងបទពិសោធន៍នៃជនជាតិភាគតិច និងប្រជាជនទូទៅបានជួបប្រទះ។ ទី១ ពួកខ្មែរក្រហមបានបង្ខំជនជាតិភាគតិចមួយចំនួនឱ្យរៀបការជាមួយប្រជាជនខ្មែរ ដើម្បីបំបែកសហគមន៍ទាំងនេះ។ ទី២ ពេលខ្លះស្ត្រី និងកុមារីជនជាតិភាគតិចគឺជាគោលដៅនៃអំពើហិង្សាផ្លូវភេទ ឧទាហរណ៍ ដូចការរំលោភសេពសន្ថវៈ។ ទី៣ ក្នុងករណីដែលជនជាតិភាគតិចជាគោលដៅនៃការសម្លាប់ ឬការកម្ចាត់ដោយរង្គាល

តំបន់សិក្សា

ជាញឹកញាប់ ស្ត្រីត្រូវបានគេរំលោភមុនពេលសម្លាប់។ ទី៤ មានភស្តុតាងបង្ហាញថា ពួកខ្មែរក្រហមលប់បំបាត់សាសនា ការអនុវត្តវប្បធម៌ និងការបង្ខំឱ្យផ្លាស់ទីលំនៅ ការដាក់គុក ការដាក់ទណ្ឌកម្ម និងការសម្លាប់ដោយរង្គាលមកលើជនជាតិភាគតិច។ អំពើហិង្សាផ្លូវភេទក្នុងបរិបទនេះ គឺជាវិធីសាស្ត្រមួយផ្សេងទៀតក្នុងការដាក់ទណ្ឌកម្ម ទារុណកម្ម ការធ្វើឱ្យភ័យតក់ស្លុត និងការបំបែកបំបាក់ក្រុមជនជាតិភាគតិចទាំងនេះ។

លទ្ធផលរកឃើញជាក់លាក់

ភាគច្រើននៃអ្នកផ្តល់បទសម្ភាសន៍បានឆ្លើយថា ខ្លួនត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមបង្ខំឱ្យរៀបការ។ មួយភាគបីបានឯកភាពថា ការបង្ខំចិត្តរៀបការនេះគឺដោយសារភ័យខ្លាចពីការសម្លាប់ និងដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ជនរងគ្រោះភាគច្រើនដែលបដិសេធមិនព្រមរៀបការត្រូវបានគំរាមកំហែង ឬធ្វើទារុណកម្មតាមវិធីមួយចំនួន ហើយជាចុងក្រោយ ពួកគេស្ទើរតែទាំងអស់ត្រូវរៀបការជាមួយដៃគូដែលជ្រើសរើស

ការព្យាបាលតាមបែបព្រះពុទ្ធសាសនាសម្រាប់ជនរងគ្រោះអំពើហិង្សាលើផ្លូវភេទ

ដោយពួកខ្មែរក្រហម។ ជាធម្មតា ជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានបង្ខំឱ្យរៀបការក៏ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមបង្ខំឱ្យរួមភេទដើម្បីបង្កើតកូនសម្រាប់របបរបស់ខ្លួន។ ប្តីប្រពន្ធស្ទើរតែទាំងអស់ ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមឃ្លាំមើលក្នុងពេលយប់បន្ទាប់ពីពិធីរៀបការ។

ពួកខ្មែរក្រហមបានគ្រប់គ្រងការបែងចែកអាហារ ហើយមនុស្សជាច្រើនខ្វះអាហាររូបត្ថម្ភ និងមានភាពអត់ឃ្លាន ដោយសារមិនមានអាហារគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់បរិភោគ។ ដើម្បីរស់ មនុស្សមួយចំនួនបានផ្តល់ការរួមភេទ ដើម្បីបានអាហារ ឬធ្វើការងារងាយស្រួលជាងនេះ។ ការដោះដូរបែបនេះមានគ្រោះថ្នាក់សម្រាប់ជនរងគ្រោះ (និងជនល្មើស) ប្រសិនបើត្រូវគេដឹង និងអាចត្រូវគេសម្លាប់។

អ្នកផ្តល់បទសម្ភាសន៍មួយចំនួន បានស្គាល់ស្ត្រីជនជាតិភាគតិចដែលត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមបង្ខំឱ្យរួមភេទជាទៀងទាត់ ដែលក្នុងករណីភាគច្រើនត្រូវបានបង្ខំឱ្យរួមភេទពីក្រុមបុរស។ ក្នុងករណីមួយចំនួនទៀត ស្ត្រីទាំងនោះចុងក្រោយត្រូវបានគេសម្លាប់។

អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ជាច្រើនបានឆ្លងកាត់ បានឃើញ និងបានឮអំពីការយាយីផ្លូវភេទ (មុន ឬ ក្រោយពេលស្លាប់) ការចំអកម៉ាក់ងាយផ្លូវភេទ និងការលូកស្ទាប។ មនុស្សមួយចំនួនបានឃើញការបង្ហាញអវយវៈភេទរបស់ជនរងគ្រោះជាសាធារណៈ ហើយមនុស្សមួយចំនួនទៀតបានពណ៌នាអំពីសកម្មភាពដែលអ្នកបំពានផ្លូវភេទ ស៊ីសាច់ជនរងគ្រោះជាអាហារ។

ខណៈពេលដែលជនជាតិភាគតិចមួយចំនួនដែលនៅរស់រានមានជីវិត បានបន្តទទួលរងការឈឺចាប់ពីរបួសផ្នែករាងកាយដោយសារអំពើហិង្សាផ្លូវភេទ ក៏នៅមានជនជាតិភាគតិចដែលនៅរស់រានមានជីវិត ជាច្រើនទៀតបានបង្ហាញពីបញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្ត រួមទាំង កំហឹង ទុក្ខសោក ភាពភ័យខ្លាច សុបិន្តអាក្រក់ ការធ្លាក់ទឹកចិត្ត និងមានគំនិតចង់សម្លាប់ខ្លួន។ អ្នកនៅរស់រានមានជីវិតមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះបានទទួលការព្យាបាលតាមវេជ្ជសាស្ត្រ និងមួយចំនួនទៀតបានទាក់ទងសុំសេវាផ្លូវច្បាប់ និងសេវាសុខភាពផ្លូវចិត្ត ប៉ុន្តែភាគច្រើននៃជនរងគ្រោះដទៃទៀត មិនបានដឹងអំពីសេវាទាំងនេះឡើយ។ ប្តីប្រពន្ធ ឬសាច់ញាតិរបស់អ្នកនៅរស់រានមានជីវិត បានជួយពួកគេក្នុងការប្រឈមមុខអ្វីដែលបានកើតឡើងចំពោះពួកគេក្នុងពេលអតីតកាល។ ជនរងគ្រោះដទៃទៀតបាននិយាយថា សាសនា និងមេសាសនា ឬ សេវាសុខភាពផ្លូវចិត្ត បានជួយពួកគេឲ្យមានការធូរស្រាលខ្លះៗ ហើយជួយដោះស្រាយកំហឹង ការអស់សង្ឃឹម និងទុក្ខសោករបស់ខ្លួន។

នៅពេលសាកសួរថាតើអ្វីដែលអាចជួយពួកគេបានក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ អ្នកនៅរស់រានមានជីវិតឆ្លើយថា ពួកគេចង់ឱ្យមានការកាត់ទោស និងចេញសាលក្រមលើពួកមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមឱ្យបានឆាប់រហ័ស ដើម្បីជាការរំឭកដល់អ្នកដែលបានស្លាប់ក្នុងរបបនេះ ជាកំណត់ត្រានៃអ្វីដែលបានកើតឡើងក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ជាពិសេស សម្រាប់យុវជន។ ក្រៅពីនេះពួកគេចង់បានសេវាសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងសេវាផ្សេងៗទៀត។

អនុសាសន៍

របាយការណ៍ផ្តល់ជាអនុសាសន៍ថា ៖

- **រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា:** ទទួលស្គាល់ និងផ្តន្ទាទោសចំពោះអំពើហិង្សាក្នុងរបបខ្មែរក្រហម គាំទ្រឱ្យមានការស៊ើបអង្កេតអំពើហិង្សានេះ សាងសង់ស្តូបរំឭកវិញ្ញាណក្ខ័ន្ធ និងផ្តល់សំណងដល់អ្នកនៅរស់រានមានជីវិត។
- **អ.វ.ត.ក:** បញ្ចូលបទល្មើសហិង្សាផ្លូវភេទទ្រង់ទ្រាយធំលើជនជាតិភាគតិចទៅក្នុងសំណុំរឿង០០៣ និង ០០៤ គាំទ្រជនជាតិភាគតិចវៀតណាម នៅរស់